

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8274/2568

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.อ. มาตรา 83, ป.อ. มาตรา 91, พ.ร.บ.กำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน
ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคมและมูลนิธิ พ.ศ. 2499 มาตรา 42, ป.วิ.อ. มาตรา 195

ย่อ / หลักกฎหมาย

ความผิดต่อ พ.ร.บ.กำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด
สมาคม และมูลนิธิ พ.ศ. 2499 มาตรา 42 กำหนดคุณสมบัติเฉพาะตัวของผู้กระทำความผิดไว้ว่า
ต้องเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานของห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือ
บริษัทจำกัด... จึงจะลงโทษฐานเป็นตัวการกระทำความผิดได้ แต่คดีนี้จำเลยที่ 1 ซึ่งเป็น
บริษัทจำกัดมีจำเลยที่ 2 เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน การที่จำเลยที่ 2 เปลี่ยนให้ตนเองเป็น
ผู้ถือหุ้นของจำเลยที่ 1 เป็นการกระทำความผิดต่อโจทก์ผู้ถือหุ้นที่แท้จริงและจำเลยที่ 1 บริษัทซึ่งมี
หุ้นนั้นเป็นทุนจดทะเบียน จำเลยที่ 1 จึงไม่ใช่ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน และการกระทำของ
จำเลยที่ 2 ไม่ได้ทำในขอบวัตถุประสงค์หรือทำเพื่อประโยชน์อย่างใดของจำเลยที่ 1 ทั้งยังทำให้
จำเลยที่ 1 และโจทก์ได้รับความเสียหาย จำเลยที่ 1 ขาดลักษณะหรือคุณสมบัติเฉพาะตัวอันเป็น
องค์ประกอบความผิด จึงไม่อาจเป็นตัวการร่วมกับจำเลยที่ 2 ได้ แม้จำเลยที่ 1 ให้การรับสารภาพ
แต่เป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้
ถูกต้องได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 195 วรรคสอง ประกอบ มาตรา 225 และเห็นสมควรยกฟ้องโจทก์
เฉพาะแต่จำเลยที่ 1

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องและแก้ฟ้องขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วน
จดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคมและมูลนิธิ พ.ศ. 2499 มาตรา 42 (1), (2) และ
ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83 และ 91 ศาลชั้นต้นไต่สวนมูลฟ้องแล้ว เห็นว่า คดีมีมูลให้
ประทับฟ้อง จำเลยทั้งสองให้การปฏิเสธ แต่ก่อนสืบพยานโจทก์ จำเลยทั้งสองขอถอนคำให้การเดิม
และให้การใหม่เป็นรับสารภาพ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยทั้งสองมีความผิดตาม
พระราชบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด
สมาคมและมูลนิธิ พ.ศ. 2499 มาตรา 42 (2) ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83
การกระทำของจำเลยทั้งสองเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ลงโทษทุกกรรมเป็นกระทง
ความผิดไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91 จำเลยทั้งสองกระทำความผิดรวม 2 กระทง
เฉพาะจำเลยที่ 1 ปรับกระทงละ 100,000 บาท ส่วนจำเลยที่ 2 จำคุกกระทงละ 2 ปี จำเลยทั้งสอง
ให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา กรณีมีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้กระทงละ
กึ่งหนึ่ง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 คงปรับจำเลยที่ 1 กระทงละ 50,000 บาท รวม 2
กระทง เป็นปรับ 100,000 บาท ส่วนจำเลยที่ 2 จำคุกกระทงละ 1 ปี รวม 2 กระทง เป็นจำคุก 2 ปี
หากจำเลยที่ 1 ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29 จำเลยที่ 2
อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน จำเลยที่ 2 ฎีกา โดยผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาและลงชื่อใน
คำพิพากษาศาลชั้นต้น อนุญาตให้ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า มีปัญหาวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยที่ 2
ประการแรกว่า ฟ้องโจทก์ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า โจทก์บรรยายฟ้องมาแล้วว่าการกระทำ

ของจำเลยทั้งสองมีเจตนาพิเศษ เพื่อลวงให้โจทก์ในฐานะเป็นผู้ถือหุ้นนั้นขาดประโยชน์หรือเงินปันผลอันควรได้ ซึ่งเป็นองค์ประกอบตามพระราชบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคมและมูลนิธิ พ.ศ. 2499 มาตรา 42 วรรคท้าย ดังนั้น ฟ้องโจทก์จึงชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 158 (5) ฎีกาข้อนี้ของจำเลยที่ 2 ฟังไม่ขึ้น มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยประการต่อไปว่า มีเหตุสมควรรื้อการลงโทษจำคุกหรือลงโทษสถานเบาแก่จำเลยที่ 2 หรือไม่ ข้อเท็จจริงได้ความจากรายงานของพนักงานคุมประพฤติว่า ก่อนเกิดเหตุหุ้นของจำเลยที่ 1 มี 1,000,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 10 บาท บริษัท ร. ถือหุ้น 450,000 หุ้น นายสมชัย ถือหุ้น 100,000 หุ้น โจทก์ถือหุ้น 450,000 หุ้น จำเลยที่ 1 ประกอบกิจการขาดทุนตลอดมา ปี 2562 มีการประชุมผู้ถือหุ้นเพื่อเพิ่มทุน โจทก์ไม่ยอมเพิ่มทุน วันที่ 27 สิงหาคม 2562 โจทก์ส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ให้จำเลยที่ 2 ว่าหากจำเลยที่ 2 ต้องการถอนหุ้น จำเลยที่ 2 จะได้รับเงินจากโจทก์ 21,262,152 บาท และโอนหุ้นของจำเลยที่ 2 ทั้งหมดให้โจทก์ หากโจทก์ต้องการถอนหุ้น โจทก์ต้องจ่ายเงินแก่จำเลยที่ 2 จำนวน 2,290,704 บาท และโอนหุ้นของโจทก์ทั้งหมดให้จำเลยที่ 2 หลังจากนั้นโจทก์เสียชีวิตไป จนกระทั่งต้นปี 2564 โจทก์โทรศัพท์เจรจากับจำเลยที่ 2 โดยขอถอนหลักประกันที่โจทก์วางเงินค้ำประกันผลงานของจำเลยที่ 1 ไว้กับธนาคาร ย. สาขาถนนวิทย์ จำนวน 7,000,000 บาทเศษ ซึ่งในการขอถอนหลักประกันดังกล่าวโจทก์ตกลงจะให้เงินแก่จำเลยที่ 1 จำนวน 2,000,000 บาท เพื่อเป็นหลักประกันแทนหลักประกันที่โจทก์ขอถอนไป แต่โจทก์ได้ส่งจ่ายเช็คแก่จำเลยที่ 2 เพียงบางส่วนเป็นเงิน 1,060,000 บาท เท่านั้น จำเลยที่ 2 จึงดำเนินกิจการต่อไปและยื่นขอกู้เงินจากธนาคาร ย. เพื่อนำเงินมาใช้ในการกิจการของจำเลยที่ 1 ธนาคารได้ตรวจสอบหลักฐานพบว่าโจทก์ติดแบล็คลิสต์ต่อสถาบันการเงินที่ประเทศสิงคโปร์ทำให้ธนาคารไม่อนุมัติให้กู้เงิน จำเลยที่ 2 คิดว่าการที่โจทก์ขอถอนหลักประกันเป็นการไม่สนใจที่จะดำเนินกิจการต่อแล้ว จำเลยที่ 2 เข้าใจว่าโจทก์ต้องการถอนหุ้นออก วันที่ 19 เมษายน 2564 จำเลยที่ 2 ได้ดำเนินการเอาชื่อโจทก์ออกจากการเป็นผู้ถือหุ้นของจำเลยที่ 1 โดยโอนหุ้นของโจทก์ทั้งหมดแก่จำเลยที่ 2 และแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายชื่อผู้ถือหุ้นในบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นโดยจำเลยที่ 2 เป็นผู้ถือหุ้นแทน วันที่ 20 เมษายน 2564 จำเลยที่ 2 ได้ส่งสำเนารายชื่อผู้ถือหุ้นต่อนายทะเบียน จากนั้นเปลี่ยนชื่อบริษัท ด. เป็นบริษัท ฟ. ซึ่งก็คือจำเลยที่ 1 ต่อมาเมื่อจำเลยที่ 2 ทราบว่าโจทก์ไม่ประสงค์โอนหุ้น จำเลยที่ 2 โอนหุ้นกลับคืนมาให้โจทก์เป็นผู้ถือหุ้นของจำเลยที่ 1 เมื่อวันที่ 9 กันยายน 2565 ก่อนโจทก์ฟ้อง เห็นว่า จำเลยที่ 2 เป็นกรรมการผู้มีอำนาจทำการแทนจำเลยที่ 1 ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตโดยตรงไปตรงมา การที่โจทก์ส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ให้จำเลยที่ 2 ว่าหากจำเลยที่ 2 ต้องการถอนหุ้น จำเลยที่ 2 จะได้รับเงินจากโจทก์ 21,262,152 บาท และโอนหุ้นของจำเลยที่ 2 ทั้งหมดให้โจทก์ หากโจทก์ต้องการถอนหุ้น โจทก์ต้องจ่ายเงินแก่จำเลยที่ 2 จำนวน 2,290,704 บาท และโอนหุ้นของโจทก์ทั้งหมดให้จำเลยที่ 2 ต่อมาโจทก์โทรศัพท์เจรจากับจำเลยที่ 2 โดยขอถอนหลักประกันที่โจทก์วางเงินค้ำประกันผลงานของจำเลยที่ 1 ไว้กับธนาคาร ย. สาขาถนนวิทย์ จำนวน 7,000,000 บาทเศษ โดยโจทก์ตกลงจะให้เงินแก่จำเลยที่ 1 จำนวน 2,000,000 บาท เพื่อเป็นหลักประกันแทนหลักประกันที่โจทก์ขอถอนไป แต่โจทก์ได้ส่งจ่ายเช็คแก่จำเลยที่ 2 เพียงบางส่วนเป็นเงิน 1,060,000 บาท ดังนั้น การที่โจทก์ส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์หรือโทรศัพท์เจรจากับจำเลยที่ 2 ยังไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าโจทก์ขอถอนหุ้น การที่จำเลยที่ 2 นำส่งงบการเงินพร้อมแนบสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร โดยไม่มีชื่อโจทก์เป็นผู้ถือหุ้นจึงเป็นการกระทำ

โดยผลการนอกเหนือเจตนาของโจทก์ หากจำเลยที่ 2 ประสงค์จะกู้เงินจากธนาคาร ย. เพื่อนำเงินมาใช้ในการกิจการของจำเลยที่ 1 แต่ติดขัดเกี่ยวกับเครดิตของโจทก์ จำเลยที่ 2 ควรสอบถามโจทก์ให้ชัดเจนก่อนว่าจะขอลोनหุ้นหรือไม่ การที่จำเลยที่ 2 ไม่สอบถาม และการที่จำเลยที่ 2 ส่งสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นยื่นต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร โดยไม่มีชื่อโจทก์เป็นผู้ถือหุ้นของจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นความเท็จยอมทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย อย่างไรก็ดี หลังเกิดเหตุจำเลยที่ 2 แจ้งต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานครว่าโจทก์ยังเป็นผู้ถือหุ้นของจำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 2 ชดใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์เป็นเงิน 2,500,000 บาท ถือเป็นการบรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้น โดยโจทก์ยื่นคำร้องฉบับลงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2568 ว่า ไม่ติดใจว่ากล่าวเอาความกับจำเลยที่ 2 และขอให้ศาลรื้อการลงโทษ เมื่อจำเลยที่ 2 ไม่เคยกระทำความผิดมาก่อนและนับถึงวันที่ศาลฎีกามีคำพิพากษาจำเลยที่ 2 มีอายุมากถึง 69 ปี ทั้งยังมีภาระต้องเลี้ยงดูครอบครัว จึงมีเหตุผลเพียงพอที่จะลงโทษสถานเบาและรื้อการลงโทษให้แก่จำเลยที่ 2 ฎีกาข้อนี้ของจำเลยที่ 2 ฟังขึ้น ปัญหาข้ออื่นตามฎีกาของจำเลยที่ 2 ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยเพราะไม่ทำให้ผลของคดีเปลี่ยนแปลงไป อนึ่ง ตามพระราชบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคมและมูลนิธิ พ.ศ. 2499 มาตรา 42 กำหนดคุณสมบัติเฉพาะตัวของผู้กระทำความผิดไว้ว่า ต้องเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานของห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด... จึงจะลงโทษฐานเป็นตัวการกระทำความผิดได้ แต่คดีนี้จำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นบริษัทจำกัดมีจำเลยที่ 2 เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน การที่จำเลยที่ 2 เปลี่ยนให้ตนเองเป็นผู้ถือหุ้นของจำเลยที่ 1 เป็นการกระทำความผิดต่อโจทก์ผู้ถือหุ้นที่แท้จริง และจำเลยที่ 1 บริษัทซึ่งมีหุ้นเป็นทุนจดทะเบียนจำเลยที่ 1 จึงไม่ใช่ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน และการกระทำของจำเลยที่ 2 ไม่ได้ทำในขอบวัตถุประสงค์หรือทำเพื่อประโยชน์อย่างใดของจำเลยที่ 1 ทั้งยังทำให้จำเลยที่ 1 และโจทก์ได้รับความเสียหาย จำเลยที่ 1 ขาดลักษณะหรือคุณสมบัติเฉพาะตัวอันเป็นองค์ประกอบความผิด จึงไม่อาจเป็นตัวการร่วมกับจำเลยที่ 2 ได้ ที่ศาลล่างทั้งสองลงโทษจำเลยที่ 1 มาด้วยนั้น ไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา แม้จำเลยที่ 1 ให้การรับสารภาพ แต่ปัญหานี้เป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้ถูกต้องได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 195 วรรคสอง ประกอบมาตรา 225 และเห็นสมควรยกฟ้องโจทก์เฉพาะแต่จำเลยที่ 1 พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำคุกจำเลยที่ 2 กระทั่งลง 1 ปี ปรับกระทั่งลง 100,000 บาท จำเลยที่ 2 ให้การรับสารภาพมีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้กระทั่งลงกึ่งหนึ่ง คงจำคุกกระทั่งลง 6 เดือน ปรับกระทั่งลง 50,000 บาท รวม 2 กระทั่ง เป็นจำคุก 12 เดือน และปรับ 100,000 บาท ไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ 2 เคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน ให้รื้อการลงโทษจำคุกจำเลยที่ 2 ไว้ มีกำหนด 2 ปี หากจำเลยที่ 2 ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29, 30 ยกฟ้องจำเลยที่ 1 นอกจากนี้แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์

องค์คณะ

ประชา งามล้ำวง · วรวิทย์ ฤทธิพิศ · ชัยฤทธิ์ เทวะผลิน

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/8274/2568>